

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.180, bir. 405
tel.: +373 (0) 22 21-28-07

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Штефан чел Маре, 180, каб. 405
тел.: +373 (0) 22 21-28-07

DECIZIE din 15 septembrie 2017 cauza nr. 70/17

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Oxana GUMENNAIA – membră
Andrei BRIGHIDIN – membru
Lucia GAVRILIȚĂ – membră

au examinat, în ședință publică, susținerile scrise și verbale ale
petiționarului: V.P.

reclamatului: S. L., medic în cadrul Asociației Medicale Teritoriale Centru

părții interesate: IMSP Asociația Medicală Teritorială Centru

martorului: T.R., și

au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.

I. **Obiectul plângerii**

Pretinsa discriminare pe criteriul de limbă în acces la serviciile de asistență medicală.

II. **Admisibilitatea obiectului plângerii**

Plângerea corespunde parțial cerințelor art. 13 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 și nu ridică excepții de inadmisibilitate prevăzute de pct. 42 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012.

III. **Susținerile părților**

Alegațiile petiționarului

3.1 Petiționarul susține că, împreună cu fiul și soția sa, la 14.06.2017, a efectuat o vizită la medicul ortoped S. L. din cadrul Asociației Medicale Teritoriale Centru. În urma examinării copilului, medicul a formulat recomandări referitor la acțiunile ce urmează a fi întreprinse de părinți. În timpul dialogului, petiționarul a solicitat să i se comunice aceeași informație în limba rusă, pentru a înțelege în totalitate ce se discută. Medicul nu a reacționat și a continuat dialogul în limba română.

Susținerile reclamatului

3.2 Cu referire la obiectul cauzei reclamatul confirmă că, în cadrul vizitei medicale, au fost prezenți petiționarul, soția și fiul său minor. Dialogul a avut loc în limba română cu mama copilului, care a înțeles informația comunicată. Reclamatul adaugă că nu i s-a solicitat să comunice în limba rusă.

Explicațiile părții interesate

- 3.3 Urmare a notificării Consiliului, instituția a examinat plângerea petiționarului, explicațiile medicului S.L. și a asistentei medicale T. R.. Din explicațiile medicului și a asistentei, rezultă că pretenții referitor la calitatea sau limba de discuție în procesul prestării serviciilor medicale nu au fost înaintate. Fiind invitat pentru a prezenta suportul probatoriu, care ar susține faptele invocate în plângere, petiționarul nu a prezentat astfel de probe.
- 3.4 Instituția mai susține că legiuitorul nu impune cunoașterea limbii ruse în exercitarea profesiei de medic. Totodată, codului deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului prevede că lucrătorul medical trebuie să ofere pacientului, la cererea acestuia, informații depline și ușor de înțeles despre starea sănătății sale, despre etapele tratamentului, riscurile și rezultatele scontate. Parte interesată menționează că nu a existat nici o solicitare, respectiv, nici un refuz de a comunica în limba rusă.

Explicațiile martorului

- 3.5 Dna T. R. notează că asistă medicul ortoped S. L. la prestarea serviciilor de asistență medicală. Referitor la faptele care formează obiectul cauzei declară că la 14.06.2017, în biroul medicului, s-au prezentat V.P. însoțit de copilul minor și mama acestuia. După ce au fost ascultați părinții, medicul a examinat minorul și a recomandat părinților acțiunile care trebuie a fi efectuate. Dialogul a fost întreținut cu mama copilului care a înțeles informațiile comunicate. Discuția cu părinții a avut loc în mod obișnuit, fără pretenții.

IV. Dreptul național relevant

- 4.1 **Constituția Republicii Moldova la art. 16 alin. (2)** prevede că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.
- 4.2 **Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 la art. 1 alin. (1)** stabilește că scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar; **art. 2** oferă definiția discriminării ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criteriile presupuse; **art. 3** stabilește că subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat; **art. 8 lit. b)** este interzisă orice formă de discriminare privind accesul persoanelor la serviciile de asistență medicală și alte servicii de sănătate.
- 4.3 **Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.01.2012 la pct. 61** stipulează că decizia este actul prin care Consiliul soluționează plângerea și constată existența sau lipsa faptei discriminatorii.
- 4.4 **Legea cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului nr. 263 din 27.10.2005 art. 1 alin. (1)** prezenta lege are drept scop consolidarea drepturilor fundamentale ale omului în sistemul serviciilor de sănătate, asigurarea respectării demnității și integrității pacientului și sporirea rolului participativ al persoanelor la adoptarea deciziilor de sănătate; **alin. (2)** drepturi ale pacientului - drepturi derivate din drepturile fundamentale ale omului la viață și sănătate, care includ drepturi sociale ce țin de accesibilitate, echitate și calitate în obținerea asistenței medicale, precum și drepturi individuale ce țin de respectarea pacientului ca ființă umană, a demnității și integrității lui, realizate în cadrul utilizării serviciilor de sănătate sau în legătură cu participarea lui benevolă, în calitate de subiect uman, la cercetări biomedicale; **art. 5 lit. b)** pacientul are dreptul la atitudine respectuoasă și umană din partea prestatorului de servicii de sănătate, indiferent de vârstă, sex, apartenență etnică, statut

socioeconomic, convingeri politice și religioase; **art. 11 alin. (5)** informațiile medicale cu privire la starea sănătății pacientului și la intervenția medicală propusă, inclusiv la riscurile și beneficiile potențiale ale fiecărei proceduri, efectele posibile ale refuzului tratamentului, alternativele existente, pronosticul și alte informații cu caracter medical, se prezintă de către prestatorul de servicii de sănătate într-un limbaj clar, respectuos și accesibil pacientului, cu minimalizarea terminologiei profesionale. În cazul când pacientul nu cunoaște limba de stat, se va căuta o altă formă de comunicare.

- 4.5 **Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul RSS Moldovenești nr. 3465 din 01.09.1989 art. 6** în relațiile cu organele puterii de stat, administrației de stat și organizațiilor obștești, precum și cu întreprinderile, instituțiile și organizațiile situate pe teritoriul RSS Moldovenești limba de comunicare orală sau scrisă - moldovenească sau rusă - o alege cetățeanul; **art. 7** pentru lucrătorii de la instituții, care în virtutea obligațiilor de serviciu vin în contact cu cetățenii (ocrotirea sănătăți), indiferent de apartenența națională, în scopul de a asigura dreptul cetățeanului la alegerea limbii se stabilesc cerințe în ceea ce privește cunoașterea limbilor moldovenească, rusă, iar în localitățile cu populație de naționalitate găgăuză - și a limbii găgăuze la nivelul comunicării necesar pentru îndeplinirea obligațiilor de muncă, de serviciu și oficiale.
- 4.6 **Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Codului deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului nr. 192 din 24.03.2017 la pct. 36 prevede** că lucrătorul medical trebuie să ofere pacientului, la cererea acestuia, informații depline și inteligibile despre starea sănătății sale, despre etapele tratamentului, riscurile și rezultatele scontate.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Din materialele dosarului, Consiliul reține o pretinsă discriminare pe criteriul de limbă în acces la serviciile de asistență medicală.
- 5.2 Consiliul reamintește că atât legislația națională (art. 15 alin. 1 și art. 19 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității), cât și practica Curții Europene a Drepturilor Omului (printre multe altele, a se vedea cauza D. H. și alții v. Republica Cehă par. 82-84, par.177, cauza Chassagnou și alții v. Franța par. 91-92, Timishev v. Rusia par.57) prevede o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, și anume: sarcina probei trece la reclamat atunci când petiționara prezintă dovezi din care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu. Reieșind din alegațiile expuse în plângere, pentru a institui o prezumție a discriminării petiționarul urma să prezinte fapte care ar arăta existența cumulativă a următoarelor elemente:
- 1) tratamentul mai puțin favorabil (excludere, deosebire, etc.) în exercitarea unui drept
 - 2) aplicat în comparație cu o altă persoană (un grup de persoane)
 - 3) cu care petiționarul se află în situație analogică
 - 4) pe baza unui criteriu protejat.
- 5.3 Consiliul reține că se invocă un tratament diferențiat pe criteriul de limbă care i-ar fi îngrădit petiționarului dreptul la informare.
- 5.4 Consiliul stabilește că, în conformitate cu prevederile Codului deontologic al lucrătorului medical¹, cât și ale Legii cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului², lucrătorul medical trebuie să ofere pacientului, la cererea acestuia, informații depline și inteligibile despre starea sănătății, etapele tratamentului, riscurile și rezultatele scontate. Informația respectivă urmează a fi prezentată într-un limbaj clar, respectuos și accesibil, iar în cazul când pacientul nu cunoaște limba de stat, se va căuta o altă formă de comunicare.

¹ Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 192 din 24.03.2017, la pct. 36 stipulează că lucrătorul medical trebuie să ofere pacientului, la cererea acestuia, informații depline și inteligibile despre starea sănătății, etapele tratamentului, riscurile și rezultatele scontate.

² art. 11 alin. (5) din Legea cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului nr. 263 din 27.10.2005 stabilește că prestatorul de servicii de sănătate prezintă pacientului informația respectivă într-un limbaj clar, respectuos și accesibil, iar în cazul când pacientul nu cunoaște limba de stat, se va căuta o altă formă de comunicare.

- 5.5 În ședința de audieri, Consiliul a constatat că, în cadrul vizitei medicale, interesele pacientului minor au fost reprezentate de către ambii părinți. Informațiile comunicate de reclamat au fost recepționate și înțelese de către soția petiționarului (mama pacientului). Argumentul petiționarului precum că, în timpul dialogului, a sugerat medicului să recurgă la formulări în limba rusă, nu poate fi reținut din lipsă de probe. Consiliul menționează că persoana care reclamă un fapt de discriminare are obligația de a institui prezumția discriminării, și anume de a prezenta dovezi care susțin plângerea, obligație stabilită la art. 13 alin. (2) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012.
- 5.6 Prin urmare, Consiliul stabilește că în cadrul vizitei medicale din 14.06.2017, comunicarea între pacient și medic a avut loc în limba română, limbă reciproc acceptată. Acestea se confirmă și prin depozițiile asistentei medicale care a fost martor la cele întâmplate.
- 5.7 Acestea fiind stabilite, Consiliul notează că forma de comunicare aleasă de prestator se încadrează în limitele prevederilor legale referitoare la modalitatea de informare a pacientului.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 1- 3, art. 8 lit. b), art. 13 alin. (2) și art. 15 alin.(4) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012, coroborat cu pct. 61 al Legii cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012,

CONSILIUL DECIDE

1. Faptele constatate nu reprezintă discriminare.
2. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
3. Decizia este cu drept de atac în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct. 65 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr.298 din 21.12.2012 și Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – președinte

Oxana GUMENNAIA – membră

Andrei BRIGHIDIN – membru

Lucia GAVRILIȚĂ – membră